

SKARTA ENERGY OY

Tyrnävän Kaartolan viitasammakkokartoitus 2025

Skarta Energy Oy
Suvi Kyllönen

Envineer Oy
Tuomas Väyrynen

etunimi.sukunimi@envineer.fi

www.envineer.fi

Y-tunnus: 2850396–1

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Viitasammakko	4
2.1	Yleiskuvaus	4
2.2	Menetelmät	4
3	Kartoitus ja tulokset	5
4	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	6
	Lähteet.....	7

1 Johdanto

Tyrnävän Kaartolan alueelle suunnitellaan aurinkopuistoa noin 103 hehtaarin alueelle. Alueella tehdään luontokartoituksia vuonna 2025 ja osana niitä suoritettiin myös viitasammakoiden kartoitus.

2 Viitasammakko

2.1 YLEISKUVAUS

Viitasammakko (*Rana arvalis*) on luontodirektiivin liitteen IV(a) -laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Viitasammakkoa esiintyy lähes koko maassa pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Runsaimmillaan laji on eteläisessä Suomessa ja merialueen rannikolla, erityisesti Perämeren alavilla rannikkoniityillä ja sen läheisyyden soilla. Laji suosii erilaisia kosteikkoja ja reheviä ympäristöjä. Lajia esiintyy mm. soilla, rantaniityillä ja rannoilla, erilaisissa pienvesissä sekä kaikentyypisillä kosteikoilla ja luhdilla. Myös voimakkaasti muuttuneet kohteet soveltuvat lajille. Lajin lisääntymispaikat ovat yleensä pysyviä ja yksilöt saattavat vaeltaa 1–2 kilometrin päästä lisääntymispaikoille keväisin. (Saarikivi 2017)

2.2 MENETELMÄT

Menetelmässä karttatarkastelun ja maaston paikallistuntemuksen perusteella suoritetaan viitasammakoiden soidinääntelyyn pohjautuva kartoitus kohdealueelle. Kartoitus toteutetaan sopivien sääolosuhteiden vallitessa (tyyni ja vuodenaikaan nähden lämmin ajankohta). Säätietojen seuraamiseen käytettiin yleisesti käytettävissä olevia sääsivuja. Säätietojen tueksi tarkasteltiin havaintoja Suomen luonnontieteellisen keskusmuseon Laji.fi-tietokannasta kutuajankohtien määrittämiseksi hankealueen ympäriltä. Lisäksi seurattiin päivittäin viitasammakoiden kudun etenemistä eri puolilla Suomea eri lähteiden kautta, jotta nähdään kututilanteen kehittyminen Suomessa.

Kartoitus toteutetaan havainnoimalla ääntelevät yksilöt kohteilla. Saarikivi (2017) on ympäristöministeriön julkaisussa esittänyt viitasammakolle soveltuvat kartoitusajankohdat ja kartoitusmenetelmät. Kartoituksen onnistumisen kannalta huomioidaan seuraavat tekijät:

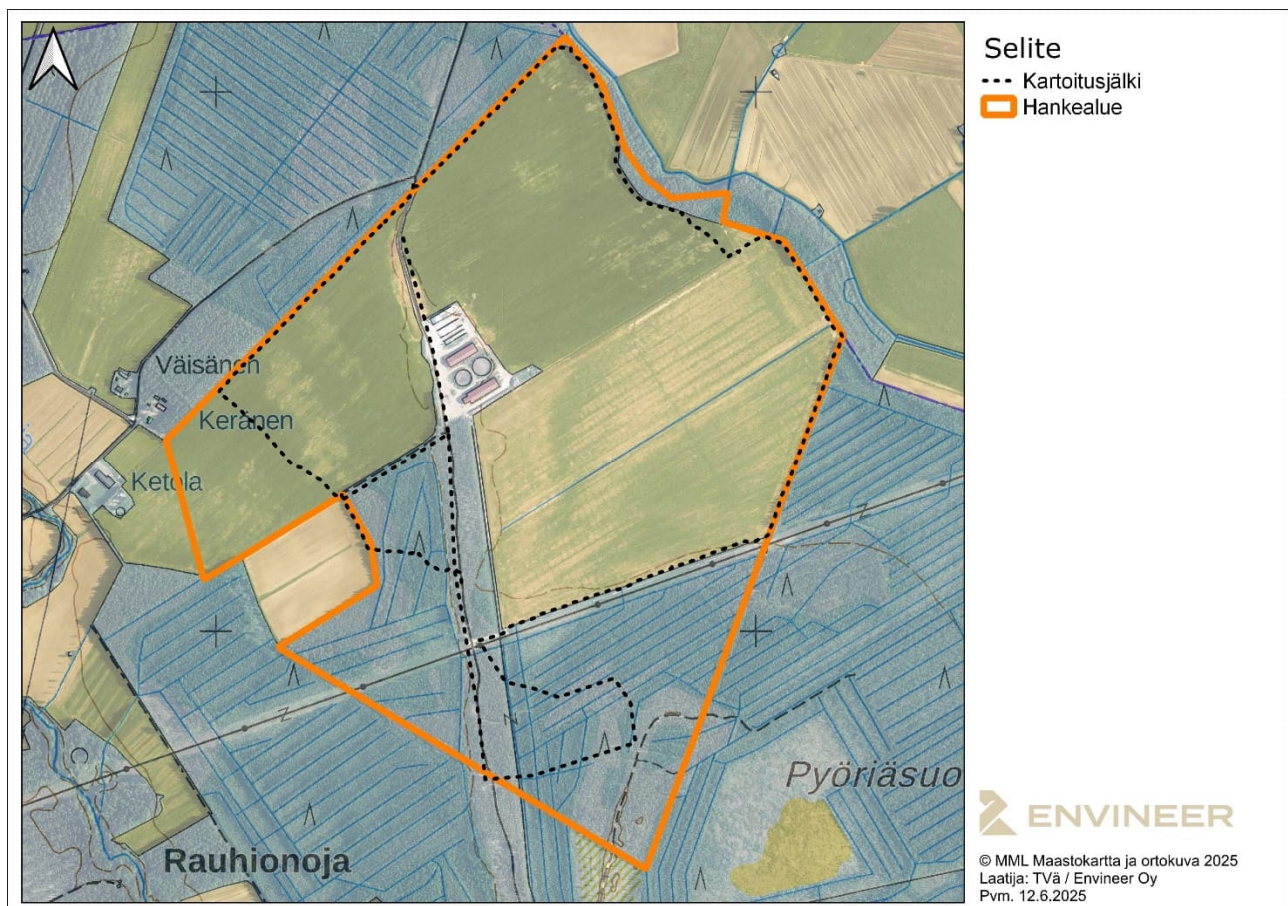
- Lisääntyminen tapahtuu keväällä sääolosuhteiden mukaan Etelä-Suomessa vapun aikaan toukokuun alkupuolella ja Lapissa noin kuukautta myöhemmin. Viitasammakon kutuajankohta on tavanomaisesti noin viikko ruskosammakon lisääntymisen jälkeen. Sääolosuhteiden kehitys tulee kuitenkin ottaa huomioon ja lajit voivat kutea myös yhtä aikaa.
- Sää tulee olla tyyni ja vuodenaikaan nähden lämmin.

- Kutuaikaan viitasammakot voivat olla ovat äänessä pitkin päivää, mutta luotettavasti lajia voidaan havainnoida vain iltaisin. Kutu on vilkkaimmillaan illan ja alkuyön tunteina

3 Kartoitus ja tulokset

Viitasammakoiden esiintyvyyuskartoitus kohdennettiin koko hankealueella toukokuussa 2025. Kartoitus tehtiin 8.5.2025 klo 21–24. Sää oli kartoituksen aikaan tyyni ja sopiva viitasammakoiden kartoitukseen. Kartoituksen teki Tuomas Väyrynen (luontokartoittaja EAT).

Talvi 2024–2025 oli vähäluminen Pohjois-Pohjanmaalla. Lumet sulivat alkukeväällä, mutta sää pysyi viileänä aina toukokuun alkupuolelle asti. Toukokuun ensimmäinen lämpöaalto saapui noin viikko vapun jälkeen ja silloin havaittiin viitasammakoiden aloittelevan kutuaan Oulun eteläpuolisella alueella, joskin ensimmäisiä kutevia viitasammakoita havaittiin jo huhtikuun puolella suotuisimmilla paikoilla (lähde: Laji.fi). Tämän perusteella Kaartolan viitasammakkokartoituksille varattiin ensimmäinen sääolosuhteiden puolesta sopiva ilta. Selkeänä ja tyynenä iltana kuuluvuus oli hyvä ja lämpötila kartoituksiin soveltuva, noin +10°C.

Kuva 1. Hankealue ja kartoitusreitti.

Kaartolan alueella kierrettiin kuvan mukainen reitti, jolta pystyi kattavasti havainnoimaan koko alueen (Kuva 1). **Alueella ei havaittu viitasammakoita.** Alue oli keväällä 2025 melko kuiva ja käytännössä vain ympärysojissa sekä muutamissa sarkaojissa oli vettä. Vettä ojissa alueella oli vain ojien pohjilla eikä niihin ollut muodostunut seisovan veden laajempia lampareita. Ympärysojissa vesi virtasi myös selvästi ja kasvillisuus niissä oli vähäistä (Kuva 2). Rämealueen ojat ovat tyypillisiä vähävetisiä metsäojia. Alueella ei näin ollen ole erityisesti viitasammakolle sopivia elinympäristöjä.

Kuva 2. Alueen ympärysojaa.

4 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Kaartolan alueella ei havaittu viitasammakoita eikä niiden lisääntymiseen soveltuvia elinympäristöjä.

Kevät 2025 oli monin paikoin kuivempi kuin kevät 2024. Tämä johtuu mm. talven 2024–2025 vähälumisuudesta. Kosteusolosuhteet vaikuttavat viitasammakoiden lisääntymisalueiden valintaan. Kuivahkona hiekkaisen kankaiden välissä olevan peltoalueena Kaartolan alueella tuskin on merkitystä viitasammakoille normaaleina tulvivina keväinäkään.

Lähteet

Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* – Nilsson 1842). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.): Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90–96. Suomen ympäristö 1/2017.

Suomen ympäristökeskus, 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki.

ENVINEER

envineer.fi